

УДК 351.824

Латинін Микола

ORCID iD 0000-0002-7917-4518

E-mail: m.a.latynin@gmail.com

Біловіцька Юлія

ORCID iD 0000-0001-6362-9445

E-mail: milayajulia29@ukr.net

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ФУНКЦІОНУВАННЯ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ «ЗЕЛЕНОЇ» ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ

[doi.org/10.33269/2618-0065-2022-1\(11\)-74-91](https://doi.org/10.33269/2618-0065-2022-1(11)-74-91)

Анотація. Метою статті є узагальнення теоретичних підходів щодо функціонування механізмів державної політики сталого розвитку «зеленої» економіки в Україні. На початку XXI століття у людства виникли складні проблеми розвитку, які не вирішувалися в межах окремих держав. Головним поштовхом процесу глобалізації передусім у промислово розвинених країнах є модернізація і перехід світової економіки до нової державної політики, яка спрямована на підвищення ефективності виробництва, оновлення технології та конкурентоспроможності економіки і забезпечує поліпшення якості життя й середовища проживання населення. Практично всі регіони світу сьогодні зіткнулися з ризиком руйнування навколишнього середовища. Чимдалі чіткіше проявляються ознаки кризи розвитку цивілізації, які зумовлені екологічними, економічними та соціально-демографічними чинниками. У статті використано загальнонаукові і спеціальні методи дослідження, застосування яких сприяло вирішенню поставлених завдань в процесі одержання теоретичних та практичних результатів. Під час вивчення джерел використовувався монографічний метод. Для дослідження концепцій, розробок, підходів з метою узагальнення результатів наукових доробок вітчизняних та зарубіжних дослідників щодо визначення сутності механізму державної політики сталого розвитку «зеленої» економіки було використано метод систематизації. Для визначення основних складових механізму державної політики сталого розвитку «зеленої» економіки та проблем їх функціонування були використані методи класифікації, індукції й дедукції. У статті розкрито зміст механізму державної політики сталого розвитку «зеленої» економіки. Досліджено структуру механізму державної політики сталого розвитку «зеленої» економіки, проаналізовано й охарактеризовано його складові та власне головні інструменти, які доступні уряду для прискорення переходу на «зелені» засади господарювання й допомагають створити умови для такого переходу. Стверджується, що реалізація державної політики сталого розвитку «зеленої» економіки в Україні за допомогою

комплексного механізму мусить відповідати завданням держави в забезпеченні прав, свобод і законних інтересів громадян України. Ефективність комплексного механізму залежить від чіткого визначення меж функціонування кожного окремо взятого механізму. Треба активніше популяризувати ідеологію розвитку державної політики «зеленої» економіки як основну парадигму трансформації суспільних зрушень. Потребує формування нових наукових підходів, щодо засад «зеленої» економіки, із врахуванням сучасних глобальних трансформацій у світовій економіці.

Ключові слова: «зелена» економіка; сталий розвиток; державна політика; механізм державної політики; правовий механізм; економічний механізм; адміністративний механізм; інформаційний механізм.

Проблема дослідження. Актуальним завданням для сучасної системи державного управління є розроблення механізмів державної політики розвитку «зеленої» економіки, які б узгоджували інтереси держави, бізнесу та громади, комплексно вбудовували розвиток «зеленої» економіки у процес вдосконалення державної економічної політики країни, створювали умови для прискорення розвитку країни, підвищення рівня та якості життя населення. Незважаючи на значну кількість досліджень у сфері державної політики сталого розвитку «зеленої» економіки, тема дуже актуальна.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особливості формування та реалізації механізму державної політики сьогодні активно обговорюються як на рівні міжнародних організацій, національних урядів, так і у колі науковців. Підходи до визначення термінів «механізм», «державна політика», «механізми державної політики сталого розвитку «зеленої» економіки» є досить широко вживаними у науковій літературі. Проте щодо їхнього змісту та структури у науковців і практиків існують різні тлумачення.

«Механізм» як категорія науки державного управління належить до сфери динаміки державного управління, забезпечуючи необхідні процесний та процедурний складники системи державного управління. З одного боку, це призводить до того, що механізм реалізації державної політики залишається категорією найбільш суперечливою, але з іншого – наявність постійного наукового інтересу до такої категорії свідчить лише про важливість розуміння його сутності для цілей ефективності державного регулювання в будь-якій сфері, де від якості

інструментарію державної політики залежить соціальний складник усього існування держави та суспільства [14].

«Державна політика», за визначенням С. Волинець, – це комплекс стратегічних завдань і цілеспрямованих заходів, що реалізуються органами державної влади у різних сферах суспільної діяльності [3].

О. Лаврук зазначає, що державна політика повинна мати комплексний характер щодо функціонального спрямування на розв'язання взаємопов'язаних політичних і соціально-економічних проблем, своєчасно реагувати на трансформаційні зміни, котрі відбуваються в державі й суспільстві, завжди бути ефективною, результативною і сприйнятливою населенням [9].

Щодо визначення державної політики сталого розвитку «зеленої» економіки – це новий напрям стратегії розвитку багатьох країн світу, яка формувалася протягом останніх двадцяти років. Вважається, що формування й реалізація державної політики сталого розвитку «зеленої» економіки забезпечить розвиток більшості країн та вбереже від фінансової та екологічної кризи.

Водночас динамічні процеси зміни вихідних умов державно-управлінської діяльності потребують перманентного оновлення та поглиблення досліджень особливостей механізмів державної політики сталого розвитку «зеленої» економіки. Ми виділили чотири механізми державної політики сталого розвитку «зеленої» економіки, це правовий, економічний, адміністративний та інформаційний.

Визначенням особливостей механізмів державної політики та їх удосконалення займалися такі вчені [1; 10; 11; 15; 16; 21; 22]. Вони наголошують на тому, що без формування дієвих механізмів державної політики у сфері охорони навколишнього середовища й контролю за екологічною ситуацією управління природоохоронним забезпеченням стійкого соціально-економічного та екологічного розвитку неможливе.

Іє. Коруцсія зазначає, що забезпечення інтеграції питань зміни клімату в усі сфери державної політики може створити підстави для того, щоб Україна стала економічно успішною [23].

Ю. Бунякова зауважує, що базовими елементами системи економічного регулювання природокористування та

природоохоронної діяльності є екологічний податок, плата за спеціальне використання природних ресурсів (мінеральних, водних, земельних, лісових, біологічних), штрафні санкції за порушення екологічного законодавства [2].

Щодо адміністративного механізму Л. Швайка виділяє: державні стандарти, екологічні нормативи, екологічний моніторинг, екологічну експертизу, державну екологічну інспекцію, екологічне лімітування [20].

Інформаційний механізм відіграє не менш важливу роль ніж три вище перераховані механізми. Ю. Ульяновський визначив, що завдання інформаційного механізму пов'язане із системою інформаційно-консультаційного забезпечення інституціонального середовища [19].

Ефективність комплексного механізму залежить від чіткого визначення меж функціонування кожного окремо взятого механізму. Треба більш активно популяризувати ідеологію розвитку державної політики «зеленої» економіки як основну парадигму трансформації суспільних зрушень. Існує потреба у формуванні нових наукових підходів щодо засад «зеленої» економіки, із врахуванням сучасних глобальних трансформацій у світовій економіці.

Мета статті. Узагальнити теоретичні підходи щодо функціонування механізмів державної політики сталого розвитку «зеленої» економіки в Україні.

Методи дослідження. Використано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, застосування яких сприяло вирішенню поставлених завдань в процесі одержання теоретичних і практичних результатів. Під час вивчення джерел використовувався монографічний метод. Для дослідження концепцій, розробок, підходів з метою узагальнення результатів наукових доробок вітчизняних і зарубіжних науковців щодо визначення сутності механізму державної політики сталого розвитку «зеленої» економіки було використано метод систематизації. Для визначення основних складових механізму державної політики сталого розвитку «зеленої» економіки та проблем їх функціонування застосовувались методи класифікації, індукції й дедукції.

Виклад основного матеріалу. Для визначення особливостей та специфіки державної політики сталого розвитку «зеленої» економіки головною умовою є розроблення стратегій розвитку та планів їх реалізації з конкретними інструментами досягнення запланованих завдань, визначенням механізмів застосування обраних інструментів і заходів із моніторингу й оцінки результатів, які досягнуті відповідно до поставленої мети. Все це має проводитись у кожній сфері державного регулювання, яка бере участь у формуванні та реалізації державної політики сталого розвитку «зеленої» економіки.

З огляду на наведені вище визначення можемо зробити висновок, що під механізмом державної політики сталого розвитку «зеленої» економіки слід розуміти систему взаємопов'язаних елементів, яка являє собою процес впливу суб'єкта державної політики на об'єкт шляхом застосування механізмів та інструментів впливу, за допомогою яких здійснюється узгодження державних, суспільних і приватних інтересів у напрямі забезпечення переходу до «зеленої» економіки та екологізації виробництва і споживання.

Для сучасної системи державного управління головним завданням є розроблення механізмів державної політики сталого розвитку «зеленої економіки», які б узгоджували інтереси держави, бізнесу та громади, комплексно вбудовували розвиток «зеленої» економіки у процес вдосконалення державної економічної політики країни, створювали умови для прискорення її розвитку, підвищення рівня та якості життя населення. Отже, серед механізмів державної політики сталого розвитку «зеленої» економіки можемо виділити правовий, економічний, адміністративний, інформаційний. Кожен із них має свої особливості, зокрема складається з відповідних методів й інструментів впливу, які взаємодіють між собою з метою досягнення цілей державної політики у сфері розвитку «зеленої» економіки. У зв'язку з цим далі ми розглянемо конкретні механізми державної політики сталого розвитку «зеленої економіки» у масштабах країни загалом і за галузевим принципом.

Механізм правового регулювання – це сукупність правових засобів, за допомогою яких держава здійснює правовий вплив на

суспільні відносини в бажаному напрямі [13]. Правовий механізм містить різні за структурою законодавчі акти; нормативно-правове забезпечення, що включає закони та постанови Верховної ради України, постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України, укази та розпорядження Президента України, нормативні акти міністерств, державних комітетів, інших органів центральної виконавчої влади зі спеціальним статусом, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування. Окрім того, механізм містить методичні рекомендації, правила, порядки, нормативи, інструкції, що затверджені законодавчо тощо.

Джерела екологічного права послідовно виражають і закріплюють екологічну політику України, сприяють її розвитку. Основним джерелом екологічного права України є Конституція України, яка має вищу юридичну силу і закріплює основи екологічного права. «Забезпечення екологічної безпеки і підтримання екологічної рівноваги на території України, – зазначено у ст. 16 Конституції, – є обов'язком держави» Кожен має право на безпечне для життя і здоров'я довкілля та на відшкодування завданої порушенням цього права шкоди [8]. Основний Закон покладає на всіх громадян нашої країни обов'язок берегти природу та її багатства. Виконуючи свій конституційний обов'язок (ст. 16 Конституції України), Кабінет Міністрів України у 2000 р. спрямовував свою діяльність на забезпечення прав громадянина на безпечне для життя і здоров'я довкілля» (ст. 50 Конституції України). Для досягнення цієї мети Урядом було визначено такі пріоритети своєї діяльності:

- розвиток і вдосконалення екологічного законодавства, екологізація всього законодавства (бюджетного, податкового тощо) шляхом упровадження принципів сталого розвитку в законодавче поле України;

- інституційне вдосконалення державної системи управління у сфері охорони довкілля та ресурсокористування;

- розширення участі громадськості у виробленні й ухваленні рішень у сфері охорони довкілля, використання природних ресурсів та екологічної безпеки;

- формування нової екологічної свідомості громадян через створення розгалуженої системи закладів екологічної освіти та виховання;

- розвиток і вдосконалення економічного механізму природокористування;

- поглиблення міжнародного співробітництва у сфері охорони довкілля, гармонізація національного екологічного законодавства з європейським;

- створення ефективної державної системи моніторингу довкілля та використання природних ресурсів [5].

Реалізація зазначених пріоритетів потребувала вжиття цілої системи заходів правового характеру, спрямованих на створення безпечного для життєдіяльності людини стану довкілля. У сучасному розвитку українського екологічного законодавства помітно тенденцію до його деталізації, подальшого удосконалення окремих його частин. Було впроваджено низку основних нормативно-правових актів, які регулюють майже усі аспекти охорони навколишнього середовища й використання природних ресурсів. Спільними зусиллями всіх гілок влади закладено основи законодавства у сфері охорони довкілля, використання природних ресурсів, екологічної безпеки [5]. Так, зокрема, Верховною Радою України були ухвалені закони України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про природно-заповідний фонд», «Про охорону атмосферного повітря», «Про тваринний світ», «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку», «Про поводження з радіоактивними відходами», «Про відходи», «Про рослинний світ», «Про енергозбереження», «Про альтернативні джерела енергії», «Про альтернативні види палива», «Про землі енергетики та правовий режим спеціальних зон енергетичних об'єктів», «Про ринок електричної енергії», «Про теплопостачання» тощо.

За роки незалежності створено нове природоохоронне законодавство, яке доповнює всі ці закони а також Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» і регулює правовідносини у сферах, у яких взаємодіють людина і природа. Насамперед це:

– Конституція України (статті 13, 16, 50, 92), де зосереджені основоположні правові норми, які забезпечують механізм ефективного використання й охорони земель, надр, вод, лісів, всієї природи;

– Лісовий кодекс України охоплює питання щодо збереження, відновлення та раціонального використання лісів;

– Водний кодекс України забезпечує правову охорону вод від засмічення, забруднення, виснаження й регулює порядок їх використання;

– Кодекс про надра України забезпечує раціональне, комплексне використання надр для задоволення потреб суспільства, їх охорону, гарантуючи при цьому безпеку людей та довкілля під час користування надрами;

Кодекс цивільного захисту України забезпечує охорону населення, територій, навколишнього природного середовища та майна, а також екологічну безпеку.

Ці нормативно-правові акти визначають засади та рамки діяльності щодо захисту довкілля, використання різноманітних природних ресурсів, підтримання екологічної безпеки, збереження унікальних територій та природних об'єктів, які є частиною історико-культурної спадщини України.

Правовий механізм державної політики сталого розвитку «зеленої» економіки спрямований на нормативно-правове забезпечення її реалізації. Для ефективного застосування цього механізму потрібно: реформувати законодавчо-нормативну базу, яка примушує дотримуватися правил державної політики сталого розвитку «зеленої» економіки, поетапно виконувати першочергові заходи, що визначені у Стратегії сталого розвитку України до 2030 року; потрібно зробити незалежну соціальну експертизу законодавчих та інших нормативно-правових актів, які стосуються формування та реалізації державної політики «зеленої» економіки.

В основі економічного механізму лежить економічне стимулювання розвитку відповідної державної політики (механізми державного управління банківською, грошово-валютною, інвестиційною, інноваційною, кредитною, податковою, страховою діяльністю тощо).

Основною метою економічного механізму природокористування та природоохоронної діяльності є [7]:

- стимулювання шляхом упровадження еколого-економічних інструментів, за якими природокористувачі повинні зменшувати шкідливий вплив на довкілля, раціонально та ощадливо використовувати природні ресурси, зменшувати енерго- і ресурсомісткість одиниці продукції;

- створення за рахунок коштів, отриманих від екологічних зборів і платежів, незалежного від державного й місцевих бюджетів джерела фінансування природоохоронних заходів і робіт, що потребує розроблення та впровадження економічних механізмів регулювання природокористуванням.

Економічний механізм регулювання природокористуванням в Україні ґрунтується на концепції платності. Система платежів за користування природними ресурсами включає в себе не тільки способи визначення розмірів плати, а також і механізми її встановлення, вилучення й використання [4].

На сучасному етапі розвитку економіки можна виділити такі інструменти економічного механізму державної політики природоохоронної діяльності: плата за природокористування; за забруднення навколишнього середовища та розміщення відходів; система економічного стимулювання природоохоронної діяльності; створення ринку природних ресурсів; удосконалення системи ціноутворення з урахуванням екологічних факторів, особливо на продукцію природоексплуатуючих галузей народного господарства; створення екологічних фондів; екологічне програмування; торгівля ліцензіями; платежі за заставу; екологічне страхування.

Основним інструментом регулювання у галузі охорони навколишнього середовища є фінансування заходів з природоохоронної діяльності. Воно здійснюється за рахунок коштів державного бюджету, місцевих бюджетів, позабюджетних фондів охорони довкілля, добровільних внесків, а також з прибутку підприємств, організацій та установ або з отримання певних пільг в його оподаткуванні.

Згідно із Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища» формування економічного механізму охорони навколишнього природного середовища передбачає:

- взаємозв'язок усієї управлінської, науково-технічної та господарської діяльності підприємств, установ та організацій з раціональним використанням природних ресурсів та ефективністю заходів щодо охорони навколишнього природного середовища на основі економічних важелів;

- визначення джерел фінансування заходів з охорони навколишнього природного середовища;

- встановлення лімітів використання природних ресурсів, скидів забруднювальних речовин у навколишнє природне середовище та на утворення і розміщення відходів;

- встановлення нормативів збору та розмірів зборів (плати) за використання природних ресурсів, викиди й скиди забруднювальних речовин у навколишнє природне середовище, на утворення і розміщення відходів та інші види шкідливого впливу;

- надання підприємствам, установам і організаціям, а також громадянам податкових, кредитних та інших пільг під час упровадження ними маловідходних, енерго- і ресурсозберігаючих технологій та нетрадиційних видів енергії, здійсненні інших ефективних заходів щодо охорони навколишнього природного середовища;

- відшкодування в установленому порядку збитків, завданих порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища [17].

Ефективність економічного механізму може бути забезпечено за умови обрання адекватної стратегії формування та реалізації державної політики сталого розвитку «зеленої» економіки на основі вивчення та аналізу її особливостей, а також треба обрати відповідні важелі впливу, джерела та методи фінансового забезпечення. Все це потребує комплексного підходу до характеристики «зеленої» економіки та особливостей її розвитку.

Адміністративний механізм державної політики сталого розвитку «зеленої» економіки сприяє інтеграції державної екологічної політики в політику інших секторів, зокрема в

енергетику, транспорт, сільське господарство, промисловість тощо.

Одним із головних завдань адміністративного механізму є залучення всіх суб'єктів соціально-економічних відносин суспільства, організацій у процес гармонізації взаємовідносин із природою.

Основна мета залучення і взаємодії полягає у використанні широкого кола засобів екологізації, виявленні балансу між короткостроковими прибутками індивідуальних членів суспільства, компаній та довгостроковим еколого-економічним інтересом суспільства загалом.

Роль уряду (адміністрації), органів державного екологічного управління полягає в тому, щоб примусити виробників для підтримки еколого-економічного балансу компенсувати зовнішні екологічні витрати.

Застосування цього механізму дає можливість центральним і регіональним органам влади безпосередньо впливати на об'єкт регулювання. Необмежене його застосування допускається лише у надзвичайних обставинах, які загрожують національній безпеці держави. В інших випадках слід виходити з інтересів об'єктів регулювання. Дія цього механізму реалізується через нормативні акти (інструкції, положення тощо) та індивідуальні акти управління (накази, розпорядження, вказівки тощо).

Отже, адміністративний механізм сталого розвитку «зеленої» економіки складається з певних інструментів, за допомогою яких держава визначає поведінку суб'єктів цих відносин, таким чином виконуючи регуляторну та охоронну функції для гарантування їхніх прав і законних інтересів.

Інформаційний механізм розкриває потенціал взаємодії органів влади, бізнесу та громади щодо розв'язання екологічних проблем, а також зміни суспільної свідомості в напрямі дбайливого ставлення до природного середовища. Зараз в Україні використання публічним сектором інформаційних інструментів підтверджує свою ефективність і затребуваність суспільством.

Зазначений механізм має бути спонукальним чинником науково-технічного прогресу у сфері «зеленої» економіки й

забезпечувати засвоєння нових знань та актуальної інформації, зокрема про досягнення всередині країни та за її межами, а саме – у сферах охорони навколишнього середовища, використання технологій, які не шкодять навколишньому середовищу, ціновій інформації, науки, розвитку соціальної сфери, надання консультативних послуг населенню тощо.

Відповідно до Стратегії сталого розвитку України на період до 2030 року основними інструментами інформаційного механізму регулювання сталого розвитку є:

- послідовне впровадження інформаційно-комунікаційних технологій із забезпеченням їх загальнодоступності, інтеграції у традиційні сектори економіки та суспільного життя, інформатизація діяльності органів влади та самоврядування й формування засад електронного врядування для сталого розвитку;

- створення системи об'єктивного інформування всіх зацікавлених сторін про політичні, економічні, соціальні та екологічні аспекти сталого розвитку України та світу;

- створення інформаційно-аналітичних центрів та науково-освітніх установ з питань сталого розвитку та центрів кращих практик сталого розвитку [18].

Інформаційні кампанії екологічного спрямування, що організовуються громадським сектором так само сприяють формуванню адекватної свідомості та поведінки як простих громадян у сфері споживання, так і підприємців у сфері виробництва товарів і послуг.

Розумне застосування цих механізмів слугує більш ефективному розподілу й використанню ресурсів на заходи з формування безпечної, заснованої на принципах сталого розвитку, поведінки всіх суб'єктів суспільства, а також для економічного й раціонального досягнення завдань екологічної політики. Вибір критеріїв ефективності державного регулювання у сфері «зеленої» економіки значною мірою впливатиме на стратегію подальшого розвитку галузі та потребу в ресурсах для реалізації поставлених завдань.

Реалізація державної політики сталого розвитку «зеленої» економіки в Україні за допомогою комплексного механізму мусить відповідати завданням держави в забезпеченні прав,

свобод і законних інтересів громадян України. Ефективність комплексного механізму залежить від чіткого визначення меж функціонування кожного окремо взятого механізму.

Висновки та напрями подальших досліджень.

Формування та реалізація державної політики сталого розвитку «зеленої» економіки в Україні потребує застосування низки правових, економічних, адміністративних й інформаційних механізмів. Провідну роль під час їх застосування мають відігравати механізми економічного та адміністративного характеру (податкові пільги, знижені мита на ввезення нових технологій, програми фінансування «зелених» проєктів тощо), оскільки саме вони значною мірою впливають на розвиток екологічно-орієнтованих заходів, передбачених державними стратегіями формування позитивних структурних зрушень та «озеленення» національної економіки. Але нині також слід налагоджувати взаємозв'язок між органами державної влади й громадянами, забезпечити інформаційний зв'язок із громадою, надати інформацію про можливість залучення громадян до реалізації політики сталого розвитку «зеленої» економіки, стимулювати та надавати звітність, дати можливість проявляти ініціативу, попри наявність значної кількості законодавчих, нормативно-правових актів, спрямованих на врегулювання самоврядної діяльності в Україні.

Список використаних джерел

1. Андрієнко М. В., Шако В. С. Механізми реалізації державної екологічної політики на регіональному рівні. *Інвестиції : практика та досвід*. 2017. № 18. С. 47–53.
2. Бунякова Ю. Я. Екологічний менеджмент: конспект лекцій. Одеса : ОДЕКУ, 2018. 126 с.
3. Волинець С. С. Щодо визначення поняття «державна політика сприяння розвитку громадянського суспільства». *Аспекти публічного управління*. 2018. Т. 6. № 6–7. С. 54–63.
4. Гайворонська Т. М., Глущенко Т. М. Економічне регулювання природокористування і охорони навколишнього природного середовища. *Вісник економіки транспорту та промисловості*. 2017. № 60. С. 232–238.
5. Галушкіна Т. П., Мусіна Л. А., Потапенко В. Г. Основні засади впровадження моделі «зеленої» економіки в Україні : навчальний посібник / за наук. ред. Т.П. Галушкіної. Київ : Інститут екологічного управління та збалансованого природокористування, 2017. 154 с.

6. Криштанович М. Ф., Пушак Я. Я., Флейчук М. І., Франчук В. І. Державна політика забезпечення національної безпеки України : основні напрямки та особливості здійснення: монографія. Львів : Сполом, 2020. 418 с.
7. Дребот О., Гадзало А. Елементи економічного механізму раціонального природокористування та охорони навколишнього природного середовища. *Економіка природокористування і охорони довкілля* : зб. наук. пр. Київ : ДУ ІЕПСР НАН України, 2016. С. 186–191.
8. Конституція України : офіційний текст. Київ, 2020. 141 с.
9. Лаврук О. В. Сутність поняття державної політики. *Університетські наукові записки*. 2018. № 3–4. С. 254–263.
10. Маковій Ю. Г. Механізми державного регулювання розвитку енергозбереження та підвищення енергоефективності в Україні. *Інвестиції : практика та досвід*. 2017. № 13. С. 94–97.
11. Маркевич К. «Зелені» інвестиції у сталому розвитку : світовий досвід та український контекст. Аналітична доповідь. Київ, 2019. 316 с.
12. Матюшенко О. І. Удосконалення правового механізму державного регулювання в екологічній сфері України. *Демократичне врядування*. 2017. Вип. 20. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeVr_2017_20_11 (дата звернення : 01.02.2022).
13. Механізм правового регулювання як комплекс юридичних засобів / Освіта.ua : електронний ресурс. URL : <https://osvita.ua/vnz/reports/law/10126/> (дата звернення : 01.02.2022).
14. Мойсіяха А. В. Сутність та зміст механізмів реалізації державної політики в соціогуманітарній сфері. *Вчені записки ТНУ імені В .І. Вернадського. (Серія : Державне управління)*. 2020. № 3. Т. 21 (70). С. 164–169.
15. Мороз В. В., Дима В. В. Механізми державного стимулювання розвитку «зеленої» економіки в Україні. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2018. № 8. URL : <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1286> (дата звернення : 01.02.2022).
16. Омаров А. Е. Механізми формування та реалізація державної політики екологічної безпеки України : дис. ... д. держ. упр. : 25.00.05. Харків, 2019. 421 с.
17. Про охорону навколишнього середовища : Закон України від 01.01.2021 р. № 1264-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text> (дата звернення : 01.02.2022).
18. Стратегія сталого розвитку України на період до 2030 року. URL : <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwiEsvvp7PPxAhWiQuUKHY3ZAQEQQfjABegQIBRAD&url=http%3A%2F%2Fw1.c1.rada.gov.ua%2Fpls%2Fweb2%2Fwebproc34%3Fid%3D%26pf3511%3D64508%26pf35401%3D462260&usg=AOvVaw0xJ2HPZrvrU09NT2dqFch3> (дата звернення : 01.02.2022).
19. Ульянченко Ю. О. Конкурентоспроможність аграрного сектора економіки : механізми державного регулювання : монографія. Харків : Асоціація д-рів наук з держ. упр., 2013. 372 с.
20. Швайка Л. А. Державне регулювання економіки : навчальний посібник. Київ : Знання, 2006. 435 с.

21. Batyr Yu. G., Lopatchenko I. M., Aliieva P. I., Akhmedova O. O., Ruban A. V., Stankevych S.V., Zelenin Yu.A., Kanakova A.Ye. Environmental protection and public environmental policy in the Ukraine. *Ukrainian Journal of Ecology*. 2021. № 11(2). P. 346–348. doi : 10.15421/2021_120.
22. Golovko L., Yara O., Kutsevych M., Hubanova T. Environmental Policy Integration in Ukraine and the EU. *European Journal of Sustainable Development*. 2019, № 8(3). Pp. 221–227.
23. Kopytsia L. The legal regulation of climate change in Ukraine: issues and prospects. *Journal of environmental law and policy. Published by The Grassroots Institute, in partnership with Yaroslav Mudryi National Law University of Ukraine, and in collaboration with Northern Institute of Minority & Environmental Law, University of Lapland*. 2021. № 1. P. 105–125.

References

1. Andriienko, M. V. & Shako, V. S. (2017). Mekhanizmy realizatsii derzhavnoi ekolohichnoi polityky na rehionalnomu rivni. Investytsii : praktyka ta dosvid [Mechanisms of realization of state environmental policy at regional level]. *Investments: practice and experience*. Retrieved from http://www.investplan.com.ua/pdf/18_2017/11.pdf [in Ukrainian].
2. Buniakova, Yu. Ya. (2018). Ekolohichniy menedzhment : konspekt lektsii [Environmental management: lecture notes]. Odesa: ODEKU. [in Ukrainian].
3. Volynets, S. S. (2018). Shchodo vyznachennia poniattia «derzhavna polityka spriyannia rozvytku hromadianskoho suspilstva» [Regarding the definition of "state policy to promote the development of civil society"]. *Aspekty publichnoho upravlinnia*. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/aplup_2018_6_6-7_9 [in Ukrainian].
4. Haivoronska, T. M. & Hlushchenko, T. M. (2017). Ekonomichne rehuliuвання pryrodokorystuvannya i okhorony navkolyshnoho pryrodnoho seredovyscha [Economic regulation of natural resources management and environmental protection]. *Visnyk ekonomiky transportu ta promyslovosti*. Retrieved from <http://btie.kart.edu.ua/article/view/123675> [in Ukrainian].
5. Halushkina, T. P., Musina, L. A. & Potapenko, V. H. (2017). Osnovni zasady vprovadzhennia modeli «zelenoi» ekonomiky v Ukraini [Basic principles of implementation of the «green» economy model in Ukraine]. Kyiv: Instytut ekolohichnoho upravlinnia ta zbalansovanoho pryrodokorystuvannya [in Ukrainian].
6. Kryshtanovych, M. F., Pushak, Ya. Ia., Fleichuk, M. I. & Franchuk, V. I. (2020). Derzhavna polityka zabezpechennia natsionalnoi bezpeky Ukrainy: osnovni napriamky ta osoblyvosti zdiisnennia: monohrafiia [State policy of national security of Ukraine: the main directions and features of implementation]. Lviv: Spolom. [in Ukrainian].
7. Drebot, O. & Hadzalo, A. (2016). Elementy ekonomichnoho mekhanizmu ratsionalnoho pryrodokorystuvannya ta okhorony navkolyshnoho pryrodnoho seredovyscha [Elements economic mechanism of rational use of natural resources and environmental protection]. Kyiv: DU IEPSR NAN Ukrainy [in Ukrainian].

8. Konstytutsiia Ukrainy : ofits. tekst (2020),. Kyiv: Ofitsiyni visnyk Ukrainy. [in Ukrainian].
9. Lavruk, O. V. (2018). Sutnist poniattia derzhavnoi polityky [The essence of the concept of public policy]. *Universytetski naukovy zapysky*. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2018_3-4_25 [in Ukrainian].
10. Makovii Yu. H. (2017). Mekhanizmy derzhavnoho rehuliuвання rozvytku enerhozberezhennia ta pidvyshchennia enerhoefektyvnosti v Ukraini [State regulation of energy and energy efficiency in Ukraine]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*. [in Ukrainian].
11. Markevych, K. (2019). «Zeleni» investytsii u stalomu rozvytku: svitovyy dosvid ta ukrains'kyj kontekst [«Green» Investments in Sustainable Development : World Experience and the Ukrainian Context]. Tsentr Razumkova, Kyiv [in Ukrainian].
12. Matiushenko, O. I. (2017). Udoskonalennia pravovoho mekhanizmu derzhavnoho rehuliuвання v ekolohichnii sferi Ukrainy [Improving the legal mechanism of state regulation in ecological sphere of Ukraine]. *Demokratychnе vriaduvannia* [in Ukrainian].
13. Mekhanizm pravovoho rehuliuвання yak kompleks yurydychnykh zasobiv (2010). [The mechanism of legal regulation as a set of legal means] *Osvita.ua* : elektronnyi resurs. Retrieved from <https://osvita.ua/vnz/reports/law/10126> [in Ukrainian].
14. Moisiakha, A. V. (2020). Sutnist ta zmist mekhanizmiv realizatsii derzhavnoi polityky v sotsiohumanitarnii sferi [The essence and content of national policy mechanisms realization in the social and humanitarian sphere]. *Vcheni zapysky TNU imeni V.I. Vernadskoho. (Seriia: Derzhavne upravlinnia)* [in Ukrainian]
15. Moroz, V. V. & Dyma, V. V. (2018). Mekhanizmy derzhavnoho stymuliuвання rozvytku «zelenoi» ekonomiky v Ukraini [Mechanisms of state stimulation of development of "green" economy in Ukraine]. *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok* [in Ukrainian].
16. Omarov, A. E. (2019). Mekhanizmy formuvannia ta realizatsiia derzhavnoi polityky ekolohichnoi bezpeky Ukraine [Mechanisms of formation and implementation of the state policy of ecological safety of Ukraine]. *Candidate's thesis*. Kharkiv [in Ukrainian].
17. Pro okhoronu navkolyshnoho seredovyshcha : Zakon Ukraini 1264-XII (2021 january 01). *Ofitsiyni visnyk Ukrainy* [in Ukrainian].
18. Stratehiia staloho rozvytku Ukrainy na period do 2030 roku. Retrieved from <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwiEsvvp7PPxAhWiQuUKHY3ZAQEQFjABegQIBRAD&url=http%3A%2F%2Fw1.c1.rada.gov.ua%2Fpls%2Fweb2%2Fwebproc34%3Fid%3D%26pf3511%3D64508%26pf35401%3D462260&usg=AOvVaw0xJ2HPZrvpU09NT2dqFch3> [in Ukrainian].
19. Ulianchenko, Yu. O. (2013). Konkurentospromozhnist' aharnoho sektora ekonomiky: mekhanizmy derzhavnoho rehuliuвання [Competitiveness of the agricultural sector of the economy: mechanisms of state regulation]. Kharkiv: Asotsiatsiia d-riv nauk z derzh. upr. [in Ukrainian].

20. Shvaika, L. A. (2006). *Derzhavne rehuliuvannia ekonomiky* [The State regulation of the economy] Kyiv: Znannia. [in Ukrainian].
21. Batyr, Yu. G., Lopatchenko, I. M., Aliieva, P. I., Akhmedova, O. O., Ruban, A. V., Stankevych, S. V., Zelenin, Yu. A. & Kanakova, A. Ye. (2021), Environmental protection and public environmental policy in the Ukraine. *Ukrainian Journal of Ecology*. DOI : 10.15421/2021_120 [in English].
22. Golovko L., Yara O., Kutsevych M., Hubanova T. (2019), Environmental Policy Integration in Ukraine and the EU. *European Journal of Sustainable Development*. DOI: 10.14207/ejsd.2019.v8n3p221 [in English].
23. Kopytsia, L. (2021). The legal regulation of climate change in Ukraine: issues and prospects. *Journal of environmental law and policy*. Published by The Grassroots Institute, in partnership with Yaroslav Mudriy National Law University of Ukraine, and in collaboration with Northern Institute of Minority & Environmental Law, University of Lapland. [in English].

THEORETICAL APPROACHES TO THE FUNCTIONING OF MECHANISMS OF STATE POLICY OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF "GREEN" ECONOMY IN UKRAINE

Latynin Mykola

Bilovitska Yuliia

Abstract. The aim of the article is to generalize the theoretical approaches to the functioning of the mechanisms of state policy of sustainable development of the «green» economy in Ukraine. At the beginning of the XXI century, humanity has complex development problems that are not solved within individual states. The main impetus for globalization, especially in industrialized countries, is the modernization and transition of the world economy to a new state policy aimed at improving production efficiency, updating technology and economic competitiveness and improving the quality of life and living environment. Today, almost all regions of the world face the risk of environmental destruction. The more clearly the signs of the crisis of civilization, which are caused by environmental, economic and socio-demographic factors. The paper uses general scientific and special research methods, the application of which contributed to the solution of the tasks in the process of obtaining theoretical and practical results. The monographic method was used to study the literature. Research of concepts, developments, approaches for the purpose of generalization of results of scientific achievements of domestic and foreign researchers concerning definition of essence of the mechanism of the state policy of sustainable development of «green» economy the method of systematization was used. Methods of classification, induction and deduction were used to determine the main components of the mechanism of state policy of sustainable development of the «green» economy and the problems of their functioning. The article reveals the content of the mechanism of state policy of sustainable development of the «green» economy. The structure of the mechanism of state policy of sustainable development of «green» economy is studied, its components and the main tools available to the government to accelerate the transition to «green» principles of management and help create conditions for such transition are analyzed and characterized. It is argued that the implementation of the state policy of sustainable development of the «green» economy in Ukraine through a comprehensive mechanism must meet the objectives of the state in ensuring the rights, freedoms and legitimate interests of the citizens of Ukraine. The effectiveness of a comprehensive mechanism depends on a clear definition of the boundaries of the functioning of each individual mechanism. We need to more actively promote the ideology of public policy «green» economy as the main paradigm for the transformation of social change. It requires the formation of new scientific approaches to the foundations of the «green» economy, taking into account current global transformations in the world economy.

Keywords: «green» economy; sustainable development; public policy; public policy mechanism; legal mechanism; economic mechanism, administrative mechanism; information mechanism.